

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Sistemi i Pagesave në Kosovë

P r i s h t i n ë , 2 0 0 9

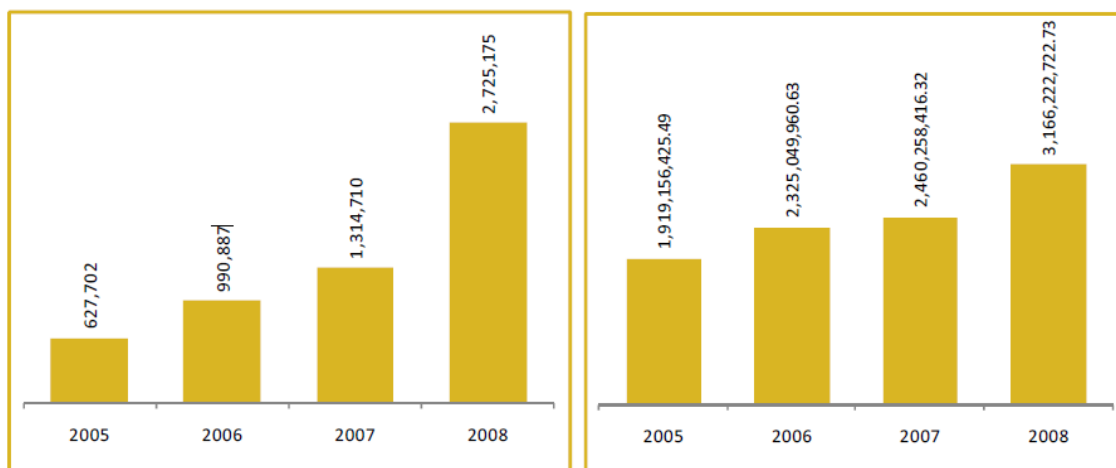
BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Sistemi i Pagesave në Kosovë

Sistemi ndërbankar i pagesave

Zhvillimi i një sistemi efikas dhe të sigurt për pagesat vendore është një funksion parësor i BQK - së. Krijimi i Sistemit Elektronik të Kliringut Ndërbankar (SEKN) në vitin 2001, si sistem i parë ndërbankar i pagesave, qe një hap i madh përpara në drejtim të lehtësimit të operacioneve të pagesave vendore përmes sistemit bankar. SEKN vazhdon të mbetet sistem i vetëm ndërbankar i pagesave që nga atëherë, mirëpo është ngritur funksionalisht dukshëm viteve të fundit, sidomos në vitin 2008, me synim modernizimin dhe pasurimin e mënyrave të kryerjes së transaksioneve. Konkretisht, gjatë vitit 2008, u kalua në platformën teknologjike të uebit dhe u zhvillua skema e debitimit direkt. Skema e debitimit direkt do të funksionalizohet në vitin 2009.

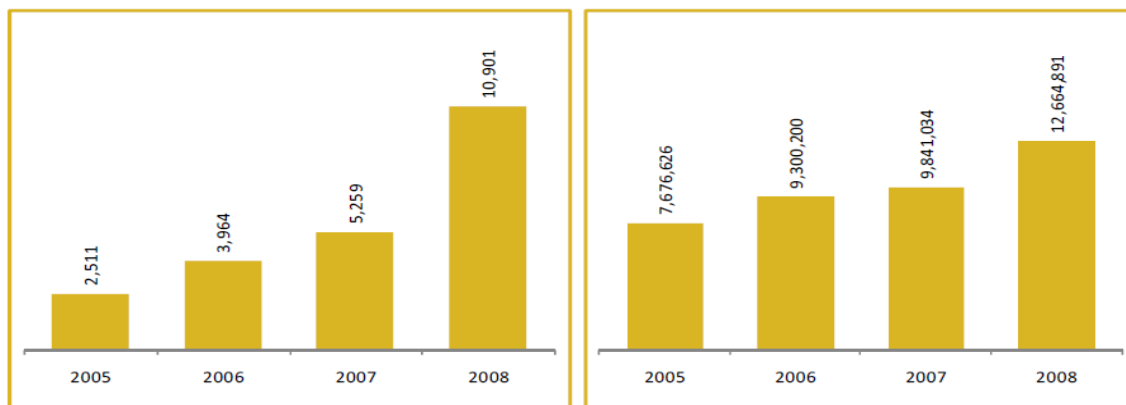
Figura 32. Vëllimi dhe vlera vjetore e transaksioneve të SEKN-së.

Në vazhdimësi, vëllimi dhe vlera e transaksioneve të përshkuara përmes SEKN - së janë rritur, duke pasqyruar rritjen relative të pagesave pa para të gatshme dhe rritjen e besimit në sistemin bankar vendor. Sikurse viteve të mëparshme, në vitin 2008, rritja vjetore si e vëllimit ashtu edhe e vlerës së transaksioneve të SEKN - së ishte e dukshme. Rreth 2,7 milionë transaksione me një vlerë të përgjithshme prej 3,16 miliardë euro u kanalizuan përmes SEKN - së. Krahasuar me transaksionet e SEKN - së në vitin paraprak, vëllimi i transaksioneve u rrit për 107,2 për qind, dhe vlera e transaksioneve u rrit për 28,7 për qind.

Rritja e rëndësishme e transaksioneve të SEKN - së mund të shihet edhe nga të dhënat mesatare ditore. Vlera ditore e transaksioneve të SEKN - së në vitin 2008 ishte rreth 12,7 milionë euro, krahasuar me rreth 9,8 milionë euro në vitin 2007. Mandej, vëllimi ditor i transaksioneve të SEKN - së në vitin 2008 ishte afro 10,9 mijë, krahasuar me rreth 5,3 mijë transaksione në vitin 2007.

Figura 33. Vëllimi dhe vlera mesatare ditore e transaksioneve të SEKN-së.

Janë disa lloje të veçanta të transaksioneve të SEKN - së: prioritare - individuale dhe masive, Kos - Giro, të rregullta – individuale, dhe të rregullta – masive. Nivelet krahasuese të vëllimeve dhe vlerave të tyre për vitet 2008 dhe 2007 janë të paraqitura në figurat e mëposhtme.

Pagesat e rregullta përbejnë rreth 90 për qind të transaksioneve të SEKN - së, dhe ato kanalizohen përmes SEKN - së ose si transaksione individuale (një - deri te - një) ose si transaksione masive (një - deri te shumë ose shumë - deri te - një). Ato procesohen përmes sesioneve të rregullta të kliringut dhe shlyhen në baza neto.

Figura 34. Vëllimi vjetor i transaksioneve të SEKN-së sipas llojeve të tyre.

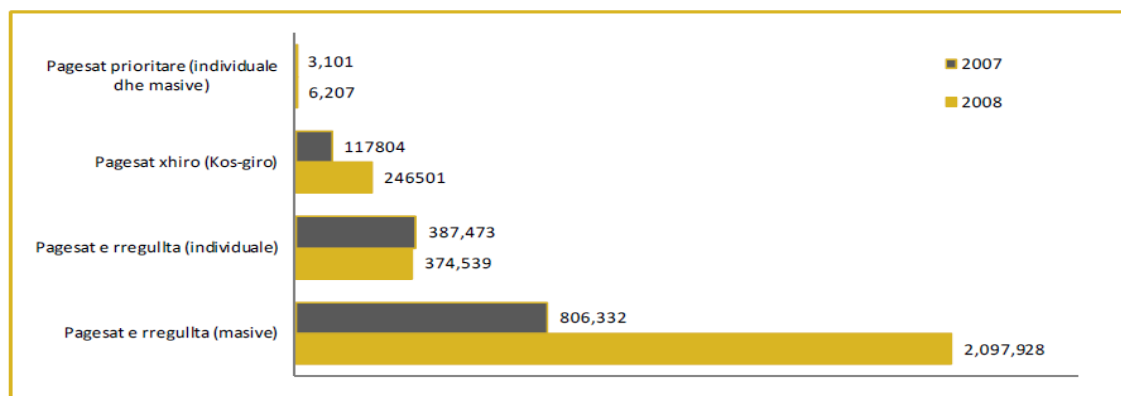
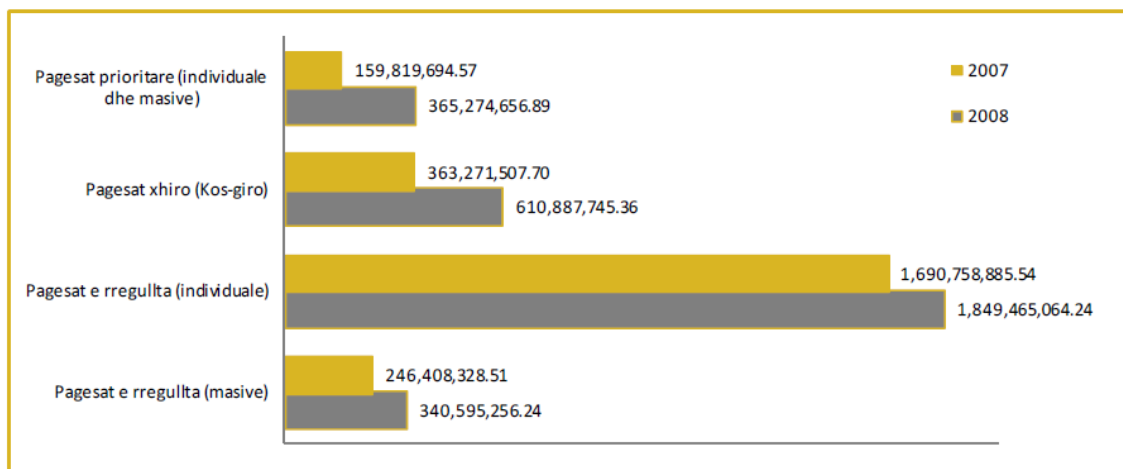

Figura 35. Vlera vjetore e transaksioneve të SEKN-së sipas llojeve të tyre.

Transaksionet Kos - giro përfaqësojnë një lloj të veçantë të transaksioneve të rregullta që po ashtu procesohen përmes sesioneve të kliringut dhe shlyhen në baza neto. Ato kanalizohen përmes SEKN - së si transaksione masive (shumë - deri te - një). Përderisa transaksionet e rregullta individuale janë të destinuara për pagesat në përgjithësi dhe pagesat e rregullta masive janë të destinuara për pagesat dhe arkëtimet e entiteteve të ndryshme, transaksionet Kos - giro janë të destinuara për arkëtimet e standardizuara dhe të automatizuara të institucioneve të mëdha faturuese. Gjatë vitit 2008, institucionet e sektorit të sigurimeve i janë bashkuar skemës Kos - giro, ndërsa përparime janë bërë edhe lidhur me transaksionet Kos - giro të KEK - ut.

Transaksionet prioritare procesohen dhe shlyhen menjëherë në baza bruto. Ngjashëm me transaksionet e rregullta, transaksionet prioritare mund të kanalizohen përmes SEKN - së ose si transaksione individuale ose si transaksione masive. Ato ende përfaqësojnë një pjesë të vogël të transaksioneve të gjithmbarshme të SEKN - së, edhe pse në vitin 2008, si vëllimi ashtu edhe vlera e tyre më se u dyfishua. Sa i përket vëllimit, vazhdojnë të përfaqësojnë më pak se një për qind të transaksioneve të SEKN - së. Ndërsa sa i përket vlerës, arritën të përfaqësojnë më shumë se 10 për qind të transaksioneve të SEKN - së. Ky lloj vazhdon të përdoret kryesisht për kryerjen e pagesave urgjente dhe të atyre me vlera më të mëdha.